

Nr 307.

Av herr **Boman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till regeringsrätten.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 233 föreslås uppförande å staten för regeringsrätten av två nya regeringsråd och härav betingad ökning i anslag till justitiestaten. Motiveringen till såväl denna hemställan som ock till den ändring i §§ 1, 2 och 3 i lagen av 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt, som föreslås i prop. 232, återfinnas i denna senare proposition.

Det gäller nödvändigheten att nedbringa den högst betydande balans av oavgjorda mål, som hopats i regeringsrätten, en balans, som $\frac{1}{1}$ 1928 utgjorde 4,538 mål mot $\frac{1}{1}$ 1922 1,839 st. och $\frac{1}{1}$ 1911 701 st. Denna ökning hade inträtt, oaktat enligt beslut 1925 vissa avlönings- och anmärkningsmål ej längre finge fullföljas till regeringsrätten, och oaktat, enligt beslut 1926 om ändrat föredragningsätt i regeringsrätten, man enligt uttalande i Kungl. Maj:ts prop. nr 8 till 1926 års riksdag kunde vänta att därigenom ytterligare 400 mål årligen skulle kunna avgöras. Enligt den utredning, som finnes intagen i statsrådsprotokollet till prop. 232, beräknas, att de nu föreslagna ändringarna i lagen om regeringsrätten skola leda till att omkring 160 mål årligen avstängas, och genom ökningen av regeringsrådets antal väntas en sådan arbetsprodukt, att balansen skulle bli avarbetad på 7 år. Härvid är antaget, att tillströmningen av nya mål ej skulle ökas, ett antagande, vars riktighet nog starkt kan betvivlas. Antagas nya skattelagar, torde nog följden bli ökat antal skattebesvär, i varje fall åren närmast efter de nya lagarnas tillämpning.

Men även om antagandet i propositionen vore riktigt, kan jag icke finna resultatet tillfredsställande, jag tänker särskilt på skattemålen, som i hög grad beröra en stor allmänhet, och som i de nu balanserade målen utgöra mer än hälften $\frac{1}{1}$ 1928 ej mindre än 2,946 mot $\frac{1}{1}$ 1922 818. Ett rimligt krav synes mig vara, att ett skattemål normalt borde vara slutligt avdömt omkring 3 år efter en överklagad taxering eller ungefär samma tid, som nu i regel förflyter från en underrätts dom till dess avgörande i Kungl. Maj:ts högsta domstol. För närvarande ligger denna tid omkring 7 år och har därvid kammarrättens utslag avgivits 3 å 4 år tidigare.

Ur regeringsrättens årsbok år 1926 och 1927 har jag sammanställt denna tabell (siffrorna äro ej kollationerade):

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 3 saml. 92 häft. (Nr 307—309.) 1

Av under 1:a kvartalet 1926 avgjorda skattemål hänför sig till taxeringsår						
	1917	1918	1919	1920	1921	1922
antal fall	3	15	97	17	11	4

Kammarrättens utslag i dessa mål var avgivet år						
	1920	1921	1922	1923	1924	1926
i antal fall	2	6	32	99	6	1

Av under 1:a kvartalet 1927 avgjorda skattemål hänför sig till taxeringsår										
	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925
antal fall	1	1	14	73	99	26	13	4	3	6

Kammarrättens utslag i dessa mål var avgivet år							
	1919	1921	1922	1923	1924	1925	1926
i antal fall	1	1	2	58	157	8	13

Skall ett tillfredsställande resultat kunna vinnas, erfordras säkerligen ytterligare åtgöranden utöver dem, som föreslås i prop. 232 och 233. Närmast till hands ligger ett begränsande av klagorätten eller införande av avgift för att få rättighet att fullgöra skattemål till regeringsrätten. Även om, som det heter i statsrådsprotokollet: »Det torde te sig föga tilltalande, att staten uppställer krav på utbekommande av vissa avgifter för att tillåta prövning av rättmätigheten av det allmännas skatteanspråk etc.», bör man beakta, att f. n. den skattskyldige måste betala den skatt, som måhända orättmätigt påförts honom, och vänta kanske 6 å 7 år, innan han häri erhåller rättelse. Ett dylikt dröjsmål är knappast mera tilltalande.

I motsats till vad som uttalas i statsrådsprotokollet, tror jag att även en låg fullföljdsavgift skulle avstänga en mängd skattebesvär, och om det bestämdes, att den skattskyldige vid bifall till hans besvär, i samband med skatterestitutionen skulle återfå fullföljdsavgiften, borde dess införande icke möta principiella betänkligheter. Men även kronoombudens besvärsrätt synes mig böra begränsas. En i år timad händelse synes mig giva starkt belägg härför. Kronoombuden i ett par län hade med avvikande från hittills följd praxis i fiskaliskt intresse föranlett taxeringsmyndigheterna att påföra vissa järnvägstjänstemän skatt för ett visst inkomstbelopp, som skulle motsvara värdet av rätten till vissa fria resor och fria transporter, häröver anförde c:a 500 skattskyldige besvär i kammarrätten. Kammarrätten hade avdömt ett av målen till den skattskyldiges förmån och låtit, för att undvika dubbelarbete de övriga vila, tills regeringsrätten avgjort det första dit fullföljda målet. Sedan regeringsrätten avdömt detta och fastställt kammarrättens utslag avgjordes nu de vilande c:a 500 målen på samma sätt. Enligt nedan återgivna notis i Stockholms-tidningen, vars riktighet jag fått bekräftad, har emellertid ett kronoombud fullföljt c:a 480 av ovannämnda mål till regeringsrätten. Nog förefaller dylikt minst sagt egendomligt. Då en allmän åklagare i brottmål ej får överklaga en hovrättsdom utan tillstånd av justitiekanslern, borde väl kunna förordnas att någon (advokatfiskalen i kammarrätten) finge bestämma om fullföljd finge ske över kammarrättens utslag.

Men även andra åtgärder, avseende att minska tillströmningen av mål till regeringsrätten, synes mig böra övervägas. F. n. kunna generaltullstyrelsens beslut om en införd varas hänförande till viss rubrik i tulltaxan överklagas i regeringsrätten. Då denna domstol icke äger egen sakkunskap, måste dess domslut grundas på infordrade utlåtanden, och ett dylikt ärende, som borde avgöras snabbt, blir i regel icke avgjort förr än ett å två år förflutit. Då riksdagen har ensam beslutanderätt över tulltaxan, synes mig vida riktigare, att dessa mål slutligt avgjordes i generaltullstyrelsen. Både denna styrelse och importören ägde då tillfälle att hos Kungl. Maj:t i regeringen begära de framställningar till riksdagen, som ärendenas art föranledde. Redan nu anlitas denna utväg och av importörer dessutom utvägen att motionsvis i riksdagen få fram önskemål. Ett exempel härå är motionen I: 199, om vilken beslut fattas i gemensam votering i dag.

I regeringsrättens årsbok 1927 fann jag, att under en tre månaders period ca 70 mål handlagts, avseende huruvida av K. B. ådömt indragande av körkort för motorfordon skulle bestå. Även om man vill medgiva, att indragande av körkort för alltid är för en persons framtida utkomst av så avgörande betydelse, att dess berättigande bör få dragas inför högsta instans, så synes mig ett indragande under 2, 4 eller 6 månader ej vara så betydelsefullt, att dess fullföljande behöver medgivas. Och just dessa mål äro med den växande automobiliseringen i stark tillväxt och måste tillfölje sin natur gå med förtur till förfång för andra ärenden.

Ett område, där en reform i arbetssättet skulle kunna medföra ett snabbare avgörande av inkomna skattemål, vore en minskning i remisserna. Om ett järnvägsbolag tvistar med skattemyndigheterna om avskrivningarnas storlek vid bokslut å huvudkontoret, är för en lekman svårt att förstå, vad betydelse för målets avdömande yttranden från kronoombuden i de olika län, järnvägen genomlöper, kan äga. Eller om en storbank med kontor i 20 län skall få en bokslutsfråga för huvudkontoret avgjord, blir väl denna knappast säkrare bedömd, sedan från de 20 länens vederbörande yttranden inkommit. Däremot är säkert att avgörandet avsevärt fördröjes. Någon egentlig effekt av en minskning i remisserna inträder naturligtvis icke, så länge antalet balanserade mål är så stort som f. n. Däremot skulle just nu införande av en viss förtursrätt, för vad jag vill kalla seriemål, vara av betydelse. Ett typiskt seriemål refere-ras i nedanstående notis i G. H. T. Taxeringsmyndigheterna ha i ett givet fall avvikit från den skattskyldiges deklaration och detta ärende går år efter år med alldeles samma synpunkter till kammarrätten. Det äldsta målet avdömes till sist där, och går vidare till regeringsrätten, och borde då där få en viss förtur, för att icke både den skattskyldige, taxeringsmyndigheterna och kammarrätten skola åsamkas onödigt extra arbete.

Den kraftigast verkande åtgärden vore naturligtvis en anordning, genom vilken möjliggjordes, att regeringsrätten samtidigt kunde arbeta på två avdelningar, som väl då komme att specialisera sig. Matematiskt blir detta möjligt vid nu föreslagen förstärkning av regeringsrådets antal, men av statsrådets yttrande synes framgå, att det i varje fall med nuvarande arbetssätt ej låter

sig praktiskt genomföra. Därest här ifrågasatta åtgärder ävensom andra, som till äventyrs kunna framkomma vid en utredning, icke skulle medföra önskat resultat, återstår utvägen att utöver vad Kungl. Maj:t nu föreslagit provisoriskt öka regeringsrådets antal med ännu ett.

Man må nu icke säga, att, sedan staten betalar ränta å restituerad skatt, dröjsmålet icke har så stor betydelse, ty i många fall har skatten varit och är ännu så tyngande, att, särskilt om den flera år i följd får utbetalas, detta kan ha vållat den skattskyldige avsevärd ekonomisk olägenhet även om skatten till sist restitueras. Men även för staten har ett snabbare avgörande i högsta instans sin betydelse, i alla de fall, då det gäller frågor av principiell natur, kommer därigenom tillströmningen av mål till kammarrätten att minskas.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta,
att vid bifall helt eller delvis till Kungl. Maj:ts prop. nr 233 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till de ytterligare åtgärder, som kunna vidtagas för ernående av en snabbare behandling av ärenden, särskilt skatteärenden, i regeringsrätten.

Stockholm den 12 april 1928.

Gustaf Boman.

I motionens syfte instämma

Ernst Wigforss.

Edv. Björnsson.

I Stockholmstidningen den 20 mars läses:

Järnvägsmännens fria resor.

Kronoombudet i Västerbottens län överklagar.

Kronoombudet i Västerbottens län landskamreraren Gustaf Heintz har hos Kungl. Maj:t överklagat kammarrättens utslag i fråga om taxeringen till beviljning samt till inkomst- och förmögenhetsskatt år 1926 av omkring 480 tjänstemän och arbetare vid statens järnvägar i Umeå, Burträsk, Nordmalings, Lycksele, Stensele, Norsjö, Holmsunds, Bjurholms, Dorotea, Skellefteå, Jörns och Vilhelmina socknar.

I samtliga fallen är det fråga om taxering av från statens järnvägar åtnjutna förmåner av fria resor och varutransporter. Kronoombudet anser att vederbörande böra beskattas för dessa förmåner, beräknade till ett värde av 100 kr. Länets prövningsnämnd biföll också detta yrkande men kammarrätten har avslagit detsamma, dock icke enhälligt. De skäl, som åberopats för skattefrihet, anser kronoombudet icke fullt hållbara. Dessa förmåner ha ett ingalunda oväsentligt värde särskilt i Norrland till följd av landsdelens isolerade läge. Kronoombudet hemställer därför om fastställande av prövningsnämndens beskattningsbeslut.

I Göteborgs Handelstidning 4 april läses:

Robert Dicksons stiftelse skall anses som from stiftelse.

Regeringsrätten har i dagarna meddelat ett prejudicerande utslag i fråga om skattskyldigheten för Robert Dicksons stiftelse i Göteborg. Stadens prövningsnämnd hade för vart och ett av åren 1922, 1923 och 1924 taxerat stiftelsen till såväl bevillnings- som inkomst- och förmögenhetsskatt, och kammarrätten, där stiftelsens styrelse klagat, har alla tre åren fastställt stadens beskattningsåtgärder. Regeringsrätten har emellertid med hänsyn till att stiftelsen är avsedd att bidra till befordrandet av sedlighet och gudsfruktan hos arbetarklassen i Göteborg, för vilket ändamål stiftelsens tillgångar främst skola avses, till beredande av bostäder åt välfrejdade, mindre bemedlade personer ur arbetarklassen, funnit stiftelsen vara att anse som from stiftelse. Och dylika äro som bekant fritagna från skattskyldighet.

